

Bruselis, 2020 12 17
C(2020) 9432 final

Komisijos pranešimas

**KOMISIJOS GAIRĖS DĖL TAM TIKRŲ TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2020/1998
NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO**

KOMISIJOS GAIRĖS DĖL TAM TIKRŲ TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2020/1998 NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO

2020 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjunga priėmė ribojamųjų priemonių (sankcijų) režimą, skirtą kovai su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais visame pasaulyje – ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą. Šį sankcijų režimą sudaro du teisės aktai: Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1999 (toliau – Sprendimas)¹ ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/1998 (toliau – Reglamentas)². Pastarasis teisės aktas skirtas visiems ES jurisdikcijai priklausantiems asmenims, subjektams ir organizacijoms (toliau – ES veiklos vykdytojais)³ ir juo sukuriamos jų teisinės prievolės.

Šio dokumento⁴ tikslas – pateikti gaires dėl tam tikrų Reglamento nuostatų, siekiant užtikrinti, kad ES veiklos vykdytojai ir nacionalinės kompetentingos institucijos (toliau – NKI) jas vienodai įgyvendintų. Dokumentas pateikiamas kaip atsakymai į labiausiai tikėtinus klausimus. Iškilus papildomų klausimų, Komisija dokumentą gali peržiūrėti arba išplėsti.

Daugiau informacijos apie ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą taip pat rasite Europos išorės veiksnių tarnybos (EIVT) dokumente „Klausimai ir atsakymai apie ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą“⁵.

1. Kokios sankcijos taikomos?

Šį sankcijų režimą sudaro dviejų rūšių priemonės, kurios yra būdingos daugumai ES sankcijų režimų: finansinės sankcijos ir judėjimo apribojimai (draudimas keliauti). Šiame konkrečiame režime nėra ginklų embargo arba sektoriinių ar ekonominių sankcijų, pvz., importo ar eksporto draudimų.

Reglamentas susijęs su finansinių sankcijų taikymu (3 straipsnis). Tai turto įšaldymas ir draudimas suteikti galimybę fiziniams ir juridiniams asmenims, subjektams ir organizacijoms, kuriems taikomos sankcijos ir kurie yra išvardyti Reglamento I priede (toliau – į sąrašą įtraukti asmenys), naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais.

---

¹ Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1999 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių, OL L 410 I, 2020 12 7, p. 13.

² Tarybos Reglamentas (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių, OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1.

³ Taip pat žr. 2 klausimą.

⁴ Šis dokumentas parengtas kaip rekomendacinis dokumentas, kuriame Komisija paaiškina, kaip ji dabar supranta kai kurias Reglamento nuostatas. Šiuo dokumentu nesiekama išsamiai paaiškinti visų nuostatų ir nesukuriama naujų teisinių taisyklių. Komisija prižiūri Sąjungos teisės taikymą kontroliuojant Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Pagal sutartis tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas gali teikti teisiškai privalomą Sąjungos institucijų aktų aiškinimą.

⁵ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/90013/questions-and-answers-eu-global-human-rights-sanctions-regime_lt

2. Kas privalo laikytis Reglamento nuostatų?

ES sankcijomis visiems ES veiklos vykdytojams nustatomos teisinės prievolės, taikomi visos ES vykdomos veiklos atžvilgiu. Reglamento 19 straipsnyje apibrėžiama šios jurisdikcijos taikymo sritis⁶.

Tikimasi, kad į sąrašą įtrauktiems asmenims daromu spaudimu ES sankcijos turėtų būti veiksmingos trečiojoje šalyse. Tačiau jos netaikomos eksteritorialiai. Kitaip tariant, jomis nesukuriama prievolių ne ES veiklos vykdytojams, nebent verslas bent iš dalies būtų vykdomas ES.

3. Kokios yra finansinės sankcijos?

ES veiklos vykdytojai turi laikytis įsipareigojimo išaldyti visą į sąrašą įtrauktų asmenų turtą (lėšas ir ekonominius išteklius) ir užtikrinti, kad į sąrašą įtrauktiems asmenims nebūtų suteikta galimybė naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais (Reglamento 3 straipsnis). Taip pat žr. 4 ir 5 klausimus.

Iš esmės verslo vykdymas su į sąrašą įtrauktais asmenimis yra susijęs su finansiniais sandoriais. Tai greičiausiai reikš į sąrašą įtraukto asmens lėšų formos pakeitimą (pavyzdžiui, lėšų sumos ar vietos pakeitimą), jo ekonominių išteklių panaudojimą arba galimybės naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais suteikimą į sąrašą įtrauktam asmeniui – visa tai yra draudžiama.

Sąvokos „lėšos“, „ekonominiai ištekliai“, „lėšų išaldymas“ ir „ekonominių išteklių išaldymas“ apibrėžtos Reglamento 1 straipsnyje.

4. Ką reiškia „turto išaldymas“?

Reglamentu reikalaujama, kad ES veiklos vykdytojai išaldytų į sąrašą įtrauktų asmenų lėšas. Kitaip tariant, ES veiklos vykdytojai privalo neleisti tvarkyti tokių lėšų taip, kad dėl to kaip nors pasikeistų jų savybės ir dėl to (kas nors) galėtų tomis lėšomis pasinaudoti. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, ES bankas, kuriame yra į sąrašą įtraukto asmens sąskaitos, privalo užkirsti kelią pervedimams, dėl kurių pasikeistų išaldytų lėšų vieta, ir kad ES pilietis, turintis investicinio fondo akcijų į sąrašą įtraukto asmens vardu, privalo užkirsti kelią bet kokiems pakeitimams, dėl kurių pasikeistų akcijų nuosavybė.

Reglamentu taip pat reikalaujama, kad ES veiklos vykdytojai išaldytų į sąrašą įtrauktų asmenų ekonominius išteklius. Kitaip tariant, ES veiklos vykdytojai privalo neleisti naudoti tokių išteklių lėšoms, prekėms ar paslaugoms gauti. Iš principo tai reiškia, pavyzdžiui, kad ES oro uostas iš esmės neturėtų leisti į sąrašą įtrauktam asmeniui vykdyti skrydžių ir kad ES nekilnojamojo turto agentūra, valdanti į sąrašą įtraukto asmens turtą, neturėtų leisti jo išnuomoti. Draudimas netaikomas ištekliams, kurie tinkami tik

---

⁶ Reglamentas taikomas Sąjungos teritorijoje, įskaitant jos oro erdvę; visuose valstybės narės jurisdikcijai priklausančiuose orlaiviuose ar laivuose; visiems Sąjungos teritorijoje ar už jos ribų esantiems valstybių narių piliečiams; visiems Sąjungos teritorijoje ar už jos ribų esantiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kurie yra įregistruoti ar įsteigti pagal valstybių narių teisę; ir visiems Sąjungoje visą verslo veiklą arba jos dalį vykdančioms juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms.

asmeniniam naudojimui ar vartojimui, pvz., elektros energijai ar maistui. Kilus abejonių, taip pat žr. 13 klausimą.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad turto išaldymas, kitaip nei konfiskavimas, nedaro poveikio atitinkamų lėšų ar ekonominių išteklių nuosavybei.

5. Ką reiškia draudimas suteikti galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais?

Šia priemone ES veiklos vykdytojams draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti galimybę į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis bet kokiais lėšomis ar ekonominiais ištekliais ir nesvarbu, ar tai būtų daroma juos dovanojant, parduodant, iškeičiant ar kitais būdais, įskaitant į sąrašą įtraukto asmens nuosavų išteklių grąžinimą.

Pavyzdžiui, ES įmonei iš principo neleidžiama į sąrašą įtrauktam asmeniui parduoti ar teikti produktų ar paslaugų, net mainais už atitinkamą atlygį; ES piliečiui neleidžiama dirbti į sąrašą įtrauktoje įmonėje; o trečiosios šalies piliečiui neleidžiama iš valstybės narės teritorijos skirti paramą į sąrašą įtrauktam asmeniui.

6. Ar yra kitų įpareigojimų, kurių turi laikytis ES veiklos vykdytojai?

i) Draudimas vengti sankcijų taikymo (Reglamento 10 straipsnis)

ES veiklos vykdytojams draudžiama sąmoningai ir tyčia dalyvauti veikloje, kuria siekiama išvengti finansinių sankcijų. Tokia veikla gali būti, pavyzdžiui, į sąrašą įtraukto subjekto fiktyvios bendrovės veikla arba sandorių vykdymas ES į sąrašą įtraukto asmens nurodymu.

ii) Informacijos teikimas (Reglamento 9 straipsnis)

ES veiklos vykdytojai turi pateikti NKI visą informaciją, kuri padėtų laikytis Reglamento, taip pat perduoti šią informaciją Komisijai ir bendradarbiauti su NKI vykdant galimus tolesnius veiksmus. Tokia informacija apima duomenis apie visas išaldytas sąskaitas (pvz., sąskaitos turėtojas, sąskaitos numeris, išaldytų lėšų vertė) ir gaunamus pervedimus; klientų ar kitų asmenų bandymus išvengti Reglamento taikymo; į sąrašą įtraukto subjekto turimas į sąrašą neįtraukto subjekto nuosavybės teises ar jo kontrolę ir bet kokią kitą informaciją, kuri gali būti naudinga NKI.

Kai kurios valstybės narės nustatė specialias informacijos teikimo procedūras. Daugiau informacijos gali pateikti NKI. Taip pat žr. 13 klausimą.

7. Kaip ES veiklos vykdytojai gali sužinoti, kam šios sankcijos taikomos?

Į sąrašą įtrauktų asmenų vardai, pavardės ir kiti tapatybės duomenys pateikiami Reglamento I priede, taip pat nurodomos konkrečios priežastys, dėl kurių šie asmenys yra įtraukti į sąrašą. Už sąrašo pakeitimą atsakinga ES Taryba. Tai daroma Tarybos įgyvendinimo reglamentais, kurie skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL)⁷. Į sąrašą įtrauktų asmenų vardai, pavardės ir kiti tapatybės duomenys taip pat

---

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=lt>

pateikti ES sankcijų žemėlapyje⁸ ir finansinių sankcijų duomenų bazėje⁹; abu šie šaltiniai yra laisvai prieinami internete.

Pagal Reglamento 2 straipsnio 3 dalį į sąrašą įtraukti asmenys gali būti valstybiniai subjektai (pavyzdžiui, valdžios institucijos arba pareigūnai); kiti subjektai, faktiškai kontroliuojantys arba valdantys tam tikrą teritoriją; ar kiti nevalstybiniai subjektai¹⁰ (pavyzdžiui, privatūs asmenys ir verslo subjektai).

8. Ar sankcijos taip pat taikomos ir subjektams, priklausantiems į sąrašą įtrauktiems asmenims arba jų kontroliuojamiems?

ES sankcijos tiesiogiai taikomos tik Reglamento I priede išvardytiems asmenims, o visos šiems į sąrašą įtrauktiems asmenims priklausančios, jų turimos, valdomos ar kontroliuojamos lėšos ir ekonominiai ištekliai turi būti įšaldyti. Taigi ES veiklos vykdytojai turi būti labai atidūs bendradarbiaudami su subjektu, kuris priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui arba yra jo kontroliuojamas.

Jeigu, pavyzdžiui, subjektas X priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui arba yra jo kontroliuojamas, galima daryti prielaidą, kad ši kontrolė taikoma visam subjektui X nominaliai priklausančiam turtui. Todėl pagal Reglamento 3 straipsnio 1 dalį ES veiklos vykdytojai privalo įšaldyti visas subjekto X lėšas ir ekonominius išteklius. Subjektui X paprašius gali būti panaikintas viso ar dalies jo turto iššaldymas, jeigu jis pateikia įrodymų, kad į sąrašą įtrauktas asmuo realiai to turto nekontroliuoja¹¹.

Jei subjektas X priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui arba yra jo kontroliuojamas, ES veiklos vykdytojams taip pat draudžiama suteikti subjektui X galimybę naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Tai būtų laikoma netiesioginiu jų suteikimu į sąrašą įtrauktam asmeniui ir pažeistų Reglamento 3 straipsnio 2 dalį, nebent būtų galima pagrįstai nustatyti, remiantis rizikos vertinimu grindžiamu požiūriu, atsižvelgiant į visas atitinkamas aplinkybes, kad į sąrašą įtrauktas asmuo lėšomis ar ekonominiais ištekliais nesinaudos ir jie nebus naudojami jo naudai.

9. Kaip galima nustatyti į sąrašą įtraukto asmens nuosavybę ar kontrolę?

a) Nuosavybė¹²

Jei į sąrašą įtrauktas asmuo turi daugiau kaip 50 % subjekto X nuosavybės teisių arba turi didžiąją subjekto X akcijų dalį, laikoma, kad subjektas X yra į sąrašą įtraukto asmens nuosavybė.

---

⁸ <https://www.sanctionsmap.eu/>

⁹ <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/fsd/fsf>

¹⁰ Kaip nustatyta Tarybos sprendimo (BUSP) 2020/1999 dėl ribojamųjų kovos su šurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių 1 straipsnio 4 dalyje.

¹¹ 2020 m. birželio 19 d. Komisijos nuomonė dėl Tarybos reglamento (ES) Nr. 269/2014 2 straipsnio (C(2020) 4117 final): https://ec.europa.eu/info/files/200619-opinion-financial-sanctions_lt

¹² Taip pat žr. 2018 m. gegužės 4 d. ES ribojamųjų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausią praktiką (dok. 8519/18), kurią galima rasti adresu <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/sanctions>.

b) Kontrolė¹³

Jei tenkinamas kuris nors iš toliau išvardytų neišsamių kriterijų, gali būti laikoma, kad į sąrašą įtrauktas asmuo vienas pats arba pagal susitarimą su kitu akcininku ar kita trečiaja šalimi kontroliuoja subjektą X, nebent konkrečiu atveju būtų nustatyta, kad taip nėra:

- a) jis turi teisę arba naudojasi įgaliojimais paskirti arba atleisti daugumą subjekto X administracinio, valdymo ar priežiūros organo narių;
- b) pasinaudojęs savo balsavimo teisėmis jis vienvaldiškai paskyrė daugumą subjekto X administracinių, valdymo ar priežiūros organų narių eiti pareigas einamaisiais ir ankstesniais finansiniais metais;
- c) jis vienas pats, pagal susitarimą su kitais X subjekto akcininkais arba nariais kontroliuoja subjekto X akcininkų arba narių balsavimo teisių daugumą;
- d) jis turi teisę daryti esminę įtaką subjektui X pagal susitarimą, sudarytą su subjektu X, arba pagal jo steigimo akto ar įstatų nuostatą, jeigu subjektui X taikoma teisė leidžia, kad jam būtų taikomas toks susitarimas ar nuostata;
- e) jis turi įgaliojimą pasinaudoti teise daryti d punkte nurodytą esminę įtaką nebūdamas tos teisės turėtoju¹⁴;
- f) jis turi teisę naudotis visu subjekto X turtu arba jo dalimi;
- g) jis bendru pagrindu valdo subjekto X veiklą ir skelbia konsoliduotąsias ataskaitas;
- h) jis solidariai dalijasi subjekto X finansiniais įsipareigojimais ar juos garantuoja.

10. Ar yra kokių nors finansinių sankcijų išimčių?

Reglamente numatytos kelios išimtys¹⁵ (nukrypti leidžiančios nuostatos).

Šiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis leidžiama nutraukti įšaldytų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymą ir (arba) leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Tam reikalingas išankstinis atitinkamos NKI leidimas¹⁶ ir jis gali būti suteiktas tik laikantis griežtų ir konkrečių sąlygų:

- **specialieji poreikiai:** jei lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymo nutraukimas arba leidimas jais naudotis yra būtinas siekiant patenkinti į sąrašą įtraukto asmens ir fizinių asmenų išlaikomų šeimos narių **pagrindinius poreikius**, įskaitant mokėjimus už maistą, nuomą arba hipoteką, vaistus ir gydymą, mokesčius, draudimo įmokas ir mokesčius už komunalines paslaugas; padengti į sąrašą

---

¹³ Ten pat.

¹⁴ Įskaitant atvejus, kai, pavyzdžiui, įsteigiama priedangos įmonė.

¹⁵ ES sankcijų išimtys paprastai būna nukrypti leidžiančios nuostatos arba taikymo išimtys. Nukrypti leidžiančios nuostatos reiškia, kad ribojamas (draudžiamas) veiksmas gali būti atliekamas tik po to, kai tam suteikia leidimą NKI. Taikymo išimtys reiškia, kad apribojimas netaikomas, kai veiksmo tikslas sutampa su išimties taikymo sritimi; todėl asmenys, kuriems taikoma išimtis, gali nieko nelaukdami vykdyti šį veiksma. Į šį sankcijų režimą neįtrauktos jokios išimtys.

¹⁶ Per dvi savaites nuo leidimo suteikimo atitinkama valstybė narė privalo apie tai pranešti kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

įtraukto asmens **teisines arba ypatingas išlaidas**¹⁷; užtikrinti **kasdienį išaldyto turto laikymą ar tvarkymą** arba panaudoti juos **oficialiais** diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos ar tarptautinės organizacijos **tikslais** (Reglamento 4 straipsnis);

- **humanitarinė pagalba:** jei lėšų ar ekonominių išteklių išaldymo nutraukimas arba leidimas jais naudotis yra būtinas norint teikti humanitarinę pagalbą, pavyzdžiui, teikiant ar sudarant palankesnes sąlygas teikti pagalbą, įskaitant medicinos atsargas, maisto produktus arba humanitarinių darbuotojų perkėlimą ir susijusią pagalbą, arba vykdant evakuaciją (Reglamento 5 straipsnis; taip pat žr. 11 klausimą);
- **sprendimai:** jei išaldymo nutraukimas yra numatytas tam tikrais arbitražo, teismo ar administraciniais sprendimais, priimtais iki sankcijų nustatymo, o kai kuriais atvejais ir po to, tik jei sprendimas nėra naudingas į sąrašą įtrauktam asmeniui ir sprendimo pripažinimas neprieštaruja atitinkamos valstybės narės viešajai tvarkai (Reglamento 6 straipsnis);
- **ankstesnės sutartys:** jeigu reikia atlikti mokėjimą pagal sudarytą sutartį ar susitarimą arba prievolę, atsiradusią prieš nustatant sankcijas, su sąlyga, kad į sąrašą įtrauktas asmuo lėšas ar ekonominius išteklius panaudos mokėjimui atlikti ir kad tas mokėjimas nėra į sąrašą įtraukto asmens naudai (Reglamento 7 straipsnis).

Potencialūs pareiškėjai gali kreiptis pagalbos į savo NKI, kad nustatytų, kokių dokumentų reikia norint gauti leidimą ir kokios procedūros taikomos.

Be to, Reglamento 8 straipsniu leidžiama kredituoti išaldytas sąskaitas ir pridėti palūkanas bei kitas pajamas, mokėjimus pagal sutartis ar įsipareigojimus, kurie buvo sudaryti arba prisiimti iki sankcijų nustatymo, ir mokėjimus pagal valstybėje narėje galiojančius tam tikrų rūšių sprendimus (tesimo, administracinius ar arbitražo), jeigu visi tokie papildymai taip pat bus išaldomi. Tai yra draudimo leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais išimtis ir jai nereikia išankstinio NKI leidimo. Vis dėlto ES veiklos vykdytojai privalo laikytis Reglamento 9 straipsnio. Taip pat žr. 6 klausimą.

11. Ką reiškia humanitariniais tikslais nukrypti leidžianti nuostata?

ES sankcijomis nesiekama trukdyti teikti humanitarinę pagalbą. Reglamento 5 straipsnyje nustatyta humanitariniais tikslais nukrypti leidžiančia nuostata siekiama šalinti ir sumažinti galimas humanitarinės pagalbos teikimo kliūtis. Pagal ją leidžiama nutraukti lėšų ir ekonominių išteklių išaldymą arba leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims jais naudotis, jei tokias lėšas ar išteklius būtina suteikti išimtinai humanitariniais tikslais, pavyzdžiui, teikiant ar sudarant palankesnes sąlygas teikti pagalbą, įskaitant medicinos atsargas, maisto produktus arba humanitarinių darbuotojų perkėlimą ir susijusią pagalbą, arba vykdant evakuaciją. Tam reikia išankstinio NKI leidimo.

---

¹⁷ NKI kiekvienu konkrečiu atveju nusprendžia, kurios išlaidos gali būti laikomos ypatingomis.

Pagal tarptautinę humanitarinę teisę, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 2 dalį ir humanitarinius humaniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principus humanitarinė pagalba turi būti teikiama nediskriminuojant. Šiais principais turi būti vadovaujama nustatant, kam reikia pagalbos. Tai nustatčius, galutinio pagalbos gavėjo patikimumo tikrinti nereikia.

12. Kas atsitinka, jei veiklos vykdytojai Reglamento nesilaiko?

Reglamento 16 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų taikytinas nuobaudas ir užtikrintų jų vykdymą. Šios nuobaudos, kurios privalo būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos, paprastai yra susijusios su baudžiamąja ir (arba) administracine teise.

13. Kur ES veiklos vykdytojai gali gauti daugiau informacijos?

ES sankcijas turi įgyvendinti valstybės narės. Jos taip pat yra atsakingos už jų taikymo tikrinimą. Europos Komisija remia vienodą sankcijų įgyvendinimą visoje ES ir stebi, kaip valstybės narės užtikrina jų vykdymą.

NKI ir jų kontaktinių duomenų sąrašas kartu su Europos Komisijos kontaktiniais duomenimis pateikiami Reglamento II priede.